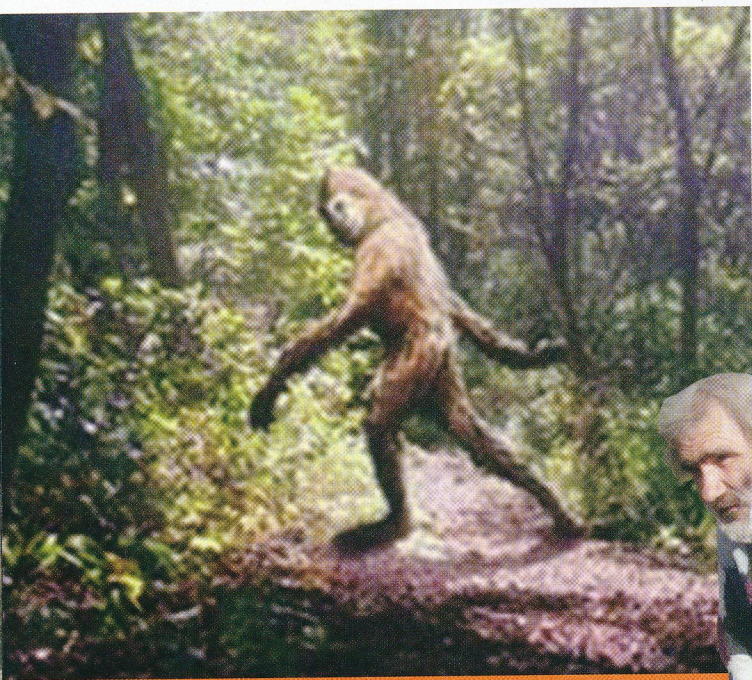

Kriptidek Magyarország területén

Hazai csodalények

A kriptozoológia területe azokkal az állatokkal foglalkozik, amelyek létezése jelenleg még kérdéses. Ide sorolhatjuk a Jetit, a Loch Ness-i szörnyet vagy a Mokele-mbembét. Azt hihetnénk, hogy ezeknek az állatoknak a feltűnése inkább csak az elhagyatottabb területekre jellemző, de sokszor látták őket olyan helyeken is, ahol rendszeresen járnak emberek. Sőt, Magyarországon már évszázadok óta észlelnek bizzar állatokat, és ez napjainkra is jellemző.

A rejtőzködő állatok tanában ezeknek a lényeknek a neve egységesen „kriptid”. Sajnos a mai napig nincs a létezésükre egyetlen bizonyíték sem, de több ezer szemtanú látni vélte őket. Sőt, ezeknek az állatfajoknak a száma meghaladja a több tucatot, ami igencsak jelentős mennyiség. Még az is feltételezhető, hogy egyesek valóban léteztek, de az évtizedek alatt már az utolsó példányok is kimúltak. Mindazonáltal évről évre fedeznek fel új, eddig soha nem látott madarakat, kételtűeket, halakat, hüllőket és ízeltlábúakat is. Pontosan ezen okok miatt nem lehet kizárni azt, hogy a kriptidek egy része valóban létezik. De vajon élhetnek-e hazánkban is?

Vadleányok és vademberek

Míg külföldön a Jeti, a Nagylábú, az Almas és a Yowie nevű hominidák – emberszabásúak – találhatóak meg a tanúk beszámolóinak listáján, addig Magyarországon már több száz éve látnak vadembereket és vadleányokat. Senki sem tudja, hogy kik ők valójában és honnan is eredeztethetők, de fennmaradtak szájhagyományainkban, legendáinkban és a folklórban. A leírások szerint ezek a lények nem hordanak ruhát, testük teljesen szőrös, de nagyon is emberi. Úgy vélték, hogy a környékbeli erdőségekben és hegyekben tanyáznak, esetleg barlangokban élhetnek. Ezeket a vadakat a természetfeletti szelle-

mi teremtmények kategóriájába sorolták, de nagyon is úgy tűnik, hogy hús-vér lények voltak. Egyesekben felöltött, hogy egy fennmaradt emberelőd felelős az észlelésekért, amelynek a csoportjai aztán mára teljesen kihaltak. Viszont az is lehetséges, hogy a helyi közösségekből elüldözött emberek egy csoportja a szabadban volt kénytelen meghúzni magát, és ott élték le mindennapjaikat – teljesen elvadulva. Ez

azonban egyáltalán nem magyarázza azt, hogy miért lettek volna teljesen szőrösök még ott is, ahol csupasznak kellene lenniük. Mindenesetre a folklórkutatók előszeretettel gyűjtötték össze a beszámolókat, és az egyik így szól:

„Édesapám látta az igaz, ammiszor elmondta gyermekkoromban. Fiatal vót, s kaszált odakint a hegyen. S egyszer hát lássa, hogy valaki mennyen a vízhez. S nézi, hát egy vadleány. Édesapám megnézte őt, de olyan, mint mink, csicse (keble) is van, ott is szőre van. Ivott, megtörölte száját és elment az erdőbe.” Egy másik írás pedig arra mutat rá, hogy ezekből a vadakból kevés lehetett: „Vót egy régebbi kaliba Királykúton, egy kaszáló kertbe, s akkor a juhok kimentek oda, s ment a leányka, a testvérem, a kaliba felé vissza. S akkor a kaliba ajtóba meglátta, hogy állott a vadleány vagy vadember, asszony-e, vaj ember. Olyan vót, mint egy szürke juh, olyan gyapjas alakba vót. Csak keze s feje vót. Neki vót támaszkodva az ajtónak, vigyázkodott ki onnét. S akkor a leányka megijedett, s futott, s nagy sóhajtva bészaladott a szálásra a szüleihez, s osztán mentek ki, de mán eltűnt vót, nem mutatkozott meg, elhúzódtott vót. Azelőtt ott még látták. Azon a helyen látták, Békás tartományba, egy völgyön, úgy híják Királykút. De azt mondják, hogy gyéren szaporítanak.”

Tucatszámra találhatunk a gyűjtők könyveiben ilyen írásokat, amik azt bizonyítják, hogy a régi paraszti világ meg volt győződve a vadak létezéséről. A 2010-es években elterjedt ennek a lénynek egy modern változata, mátranováki fanyűvő névvel, amit a Mátra környékén láttak a tanúk; és hasonló leírása volt a lénynek, mint a vadembereknek. Annak idején én is utánajártam a történeteknek, és kiderült, hogy Mátranovákon él egy férfi, aki nagyon szőrös és görnyedt a járása. Rendszeresen járt fáért az erdőbe, ugyanis azokból készített szobrokat, így vélhetően ő lehetett a fura szerzet. Ehhez keveredett hozzá egy helyi legenda is, miszerint a világháború idején többen az erdőbe menekültek, ahol nem tudtak megfele-

Ezüst tobzoska

Biatorbágyon a hetvenes években látott egy tanú egy tobzoskához hasonló lényt. Még gyerekként ment le horgászni a Füzes-patakhhoz, amikor a part túloldalán mozgást észlelt a fűben. Ekkor előbukkant egy kicsi állat, ami ezüstsínű volt, pikkelyes és páncélos. Apró fülei voltak és négy lába. Az állat beugrott a vízbe, amitől a fiú megijedt, és elrohant a helyszínről. Ha tobzoska volt, akkor is érthetetlen, hogy hogyan került oda? Ezt az állatot annak idején nem tarthatta senki sem háziállatként, és a mára elterjedt kisállat-kereskedések sem rendelkeznek egyetlen példánnyal sem.

lően borotválkozni, és kizárólag növényeken és bogvokon éltek. Talán hasonló megoldása lehet a régi beszámolóknak is? Újabb nyomokra találhatunk, ha ellátogatunk a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkba, ahol találhatunk egy barlangot, melynek neve Gyenesdiási Vadlány-lik. A kutatók nem tudták kideríteni, hogy a barlang neve honnan eredeztethető, viszont a 18 méteres hosszúsága és 2 méteres magassága otthont adhatott több vadembernek is. Ráadásul ez a kőfülke emberkéz által van kibővíthető, így jogosan vetődhet fel, hogy a vadak lakhelye lehetett egykor.

A sellőktől Hany Istókgig

Ki ne hallott volna már a sellőről és habléányokról? A régi tengerésztörténetek rendre beszámoltak ezekről a csodálatos félig ember, félig hal lényekről. A tudomány mai állása szerint ezek csak mítoszok, és a hajósok valójában tengeri teheneket láttak a vízből kibukkanni. Hasonló észlelésekre került sor hazánk nagyobb taviban is. Sőt, sellőábrázolásokat találhatunk egy dél-dunántúli tányéron és a csengeri református templom mennyezetén. A magyarok a sellőket szépleánynak, habléánynak és éjleánynak is hívták.

Kissé ellentmondásosan, de hol jóindulatú, hol pedig rosszindulatú lényekként vannak leírva. A halászokat megsegíthetik, de bizonyos esetekben énekükkel a vízbe csalogatják őket. A régiek úgy vélték, hogy a vizek mélyén kincsek rejtőznek, és ezekre vigyáznak a habléányok. És bár, ha sellők nem is léteztek, Hany Istók viszont már annál inkább, de hogy miféle szerzet volt, azt senki sem tudta megmondani. 1749-ben a Hanságban találtak a halászok egy félig ember-félig halszerű gyermeket, amikor az beakadt a hálójukba. A fiúnak kopolyája is volt, és úszóhátrák feszültek az ujjai között. Csak értelmetlenül gügyögött, és nem tudott beszélni.

A gyermeket elhurcolták az Eszterházyak várába, és rögtön megkeresztelték. Próbálták kínálni étellel és ruhát adni rá, de nagyon vad volt, és szinte csak békát evett. A várnagy leánya, Juliska nagyon kedves volt vele, ő volt az egyedüli pártfogoltja. Mindenki más megfenyítetté, mert Istók furcsán viselkedett. Mindig lerángatta magáról a ruhákat, úgy akart élni, mint egy állat. Hiába próbál-

ták megtanítani írni, olvasni, beszélni, minden próbálkozás hasztalan volt. A gyermek többször is megszökött, de mindig visszahozták. Aztán 1751-ben Juliska férjhez ment, és Istók úgy akart neki kedveskedni, hogy egy tál békát borított az ifjú pár asztalára. Újabb verést kapott a nagyuraktól, ekkor viszont örökre elszökött. Beugrott a vízbe, és eltűnt a Hanság mocsaraiban. Istókot sosem tudták újra elfogni, mert kiismerte a halászok szokásait. A következő két évszázadban olyan mítosz vette körül, hogy írók, költők és nyomozók

is foglalkoztak az ügygel, de senki sem tudott rájönni, hogy vajon mi is lehetett Hany Istók? Ugyanis az évszázadok során

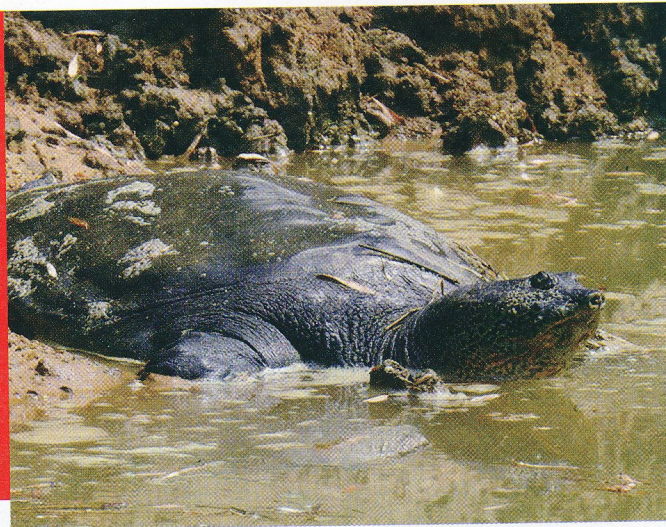
sok vadgyereket találtak, akiket elhagytak és kitétek a vadonba. Ezeket a gyerekeket olykor farkasok vagy medvék is felnevelték, ha egyedül nem tudtak boldogulni. Viszont a különbség az ilyen „Maugli-gyermekek” és Hany Istók között, hogy semmilyen rendelkezés és eltorzulás nem volt a testükön. Meztelenek voltak, csapzott volt a hajuk és nagyok voltak a körmeik. Amikor azon-

A kutatók nem tudták kideríteni, hogy a Gyenesdiási Vadlány-lik barlang neve honnan eredeztethető

A kihalás szélén

Napjainkban több állat is a veszélyeztetett fajok listájára került. Az egyik ezek közül az északi síma bálna, ugyanis alig pár száz példány maradt belőlük. Szintén a kihalás szélére került a kaliforniai disznódelfin, a jangcei óriásteknős és a maláj medve is. Tudományos szakértők szerint legalább 1 millió fajt fenyeget a kihalás veszélye, legtöbbször az emberek miatt. Ehhez hozzájárul az éghajlatváltozás és a táplálék hiánya.

ban a civilizációba kerültek, akkor megtanultak beszélni, és beilleszkedtek a társadalomba. Továbbá egy gyereknek nagyobb a túlélési esélye az erdőben, mint egy mocsárban, ami télen be is fagy, és teste nem bírná ki a hideget. A Hanság halemlerére tehát

kerítés és a bokor is. A lány így számolt be a látottakról: „Abban a pillanatban kijött valami a bokorból, tőlünk kb. fél méterre. Tesóm a látványtól olyan sokkot kapott, hogy sírógörcs jött rá, majd szinte összerogyott. Én egyszerűen csak lemerevedtem. Egy hosszú nyakú lény bújt elő, és a fején körbe fekete szemek voltak. Furán mozgott, mintha nagyon szemügyre vett volna minket. Hófehér színe volt, és akkora volt, mint egy macska. Érdekes, mert mást

a villámlás, hogy muszáj abból kitörnie és kiindulnia. Úgy néz ki, mint egy kígyó. Rendesen olyan feje van, csak a teste kerek, a nyaka vékony és a feltartás. A nyelve négyhasábos és úgy sívít, mint a síp.” Ez a kígyó, ha élt is, mára szinte biztosan kihalt. Némileg hasonlít az Alpokban élő hullószőrű állatra, a Tatzelwurmra. Sőt, egyesek szerint ez is a sziklák repedéseiben él, így meglepő a hasonlóság.

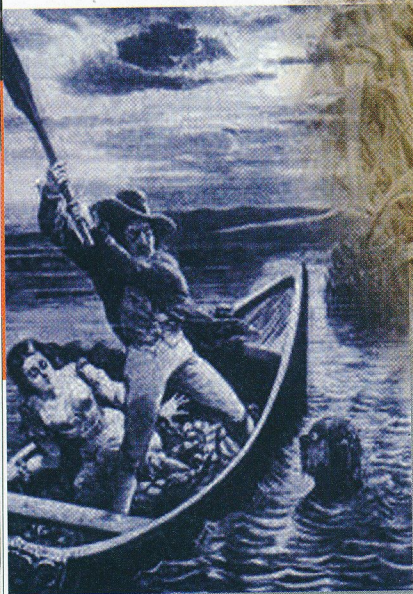
Furcsa teremtmény a bozótban

1998 nyarán történt a dolog, amikor G. Ágnes éppen hazafelé tartott testvérével Budapestről Budaörs irányába. A buszmegálló egy plébánia előtt volt, amit bokor és kerítés vett körül. A két fiatal észrevette, hogy valami motoszkál a bokorban, de úgy vélték, hogy talán egy südisznó lehet az. Ahogy végigsétáltak a kerítés mellett, az állat követte őket a növényzetten keresztül. Megnézték, hogy mikor jön a busz, és mivel húsz percet kellett várniuk, a plébánia előtti lépcsőjére ültek le várakozni, ahol már véget ért a

nem láttam belőle. Majd pár perc múlva hallatszott, hogy jön valaki, mert kopogott a cipője. Ez a lény megvárta, míg a kopogás elég közel hallatszott, majd, amikor oda ért az érkező nő és a barátja, a lény visszamászott a bokorba. Szóltam nekik, hogy valami van a növények között és nagyon ijesztő. A srác lekezelően annyit mondott, hogy biztosan egy kutya volt. Nem is erőlködtem, tudtam, hogy nem hiszi el. Lehet én sem hinnem. Majd hazamentünk. Azóta sokszor emlegetjük ezt az egészet. Az biztos, hogy nem a Földről származó élőlény volt. Viszont semmi köze ezekhez az általában leírt földönkívüliekhez.”

Ágnes segítséget kért, ugyanis az élményére azóta sem talált magyarázatot, de sajnos nem ismerek egyetlen egy hasonló beszámolót sem, amiben ilyen állatról tennének említést. Valóban földönkívüli lény volt? Vagy, ahogy egyesek vélik, egy velünk párhuzamos világból érkeznek hozzánk bizonyos lények, majd amilyen hirtelen jönnek, olyan hirtelen el is tűnnek? Nem tudhatjuk biztosan, de számos kriptid-észlelésre lehet ez is egy lehetséges magyarázat. Mindenesetre úgy tűnik, hogy hazánkban is számos olyan bizarr lény fordul elő, amik még felfedezésre várnak...

MISKOLCI LÁSZLÓ

a mai napig nincs egyetlen kielégítő magyarázat sem. Szerintem érdemes lenne a tudománynak átvizsgálnia Istók lehetséges lakhelyeit, hátha megtalálják valahol a vizek mélyén a csontvázát. A mai modern technológia, a DNS vizsgálat és az orvostudomány

talán meg tudná magyarázni a fiú rendellenes kinézetét.

Van azonban még egy lény, ami a vízhez köthető, az pedig a magyar néphit sárkány alakja. Ezen belül is valódi állatot takarhat a sípoló kígyó. Erről a lényről több beszámoló is szól, és vagy a vizek mélyén lakik, vagy pedig vihar idején a közsiklából tör elő. Egy leírás például így szól: „Ez az állat a közsiklában ül. Úgy megrázza

Hihetetlen!
MAGAZIN

Legyen online és naprakész velünk! facebook

Keressen bennünket a közösségi oldalon!

Naponta frissülő tartalommal várjuk. Lájkoljon minket, ha eddig kevésbé ismert témákról akar olvasni!

www.facebook.com/hihetetlen.magazin